

ONDERNEMERSCHAP

Do's and don'ts when realizing a greenhouse project

Door Sjaak Bakker, Wageningen UR Glastuinbouw

Beschermde teelt biedt duurzame oplossingen die passen bij een 'local for local-productie'. Bij het realiseren van een nieuw glastuinbouwproject moet een aantal stappen worden doorlopen om het project tot een succes te maken. Praktijkvoorbeelden van Rijk Zwaan en Olij Rozen laten zien wat de belangrijkste succesfactoren zijn: een heldere definitie van de doelstelling van het project en een aanpassing van het systeem aan de eigen wensen en lokale randvoorwaarden.

De toenemende wereldbevolking en verstedelijking vragen om een efficiënte en lokale productie van voldoende voedsel. Beschermde teelten kunnen daarbij een belangrijke rol spelen en Nederland heeft daarvoor de kennis in huis. Greenport Holland International (GHI) treedt op als business portal voor de Nederlandse tuinbouwsector op de internationale markt.

Veel internationale glastuinbouwprojecten die de afgelopen tijd zijn gerealiseerd, blijken geen succes. "De oorzaak moet vaak worden gezocht in een onvoldoende voorbereiding en toepassing van Nederlandse technologie in omgeving die totaal anders is dan die in Nederland", aldus Harm Maters van GHI. Martin Steentjes van Van der Hoeven, Horticultural Projects en Frans van de Sande van Rijk Zwaan onderschrijven dat. Zij hebben in de praktijk geleerd dat aanpassen aan de lokale omstandigheden de belangrijkste voorwaarde is voor succesvolle toepassing van de Nederlandse tuinbouwkennis en –techniek.

Heldere wensen

De basis voor het realiseren van een succesvol glastuinbouwproject waar dan ook in de wereld, is een goed gedefinieerd uitgangspunt; wat wil je produceren en voor wie? Uit het antwoord volgt vervolgens aan welke randvoorwaarden de locatie moet voldoen voor wat betreft klimaat, infrastructuur en beschikbaarheid van energie, water, arbeid etc.

Als de randvoorwaarden bekend zijn, moet het plan in de vervolgstappen verder worden verfijnd, van land naar regio tot uiteindelijk de exacte locatie. Het benutten van de netwerken van de Nederlandse ambassade en het gebruik van betrouwbare lokale partners zijn essentieel bij het verkrijgen van de juiste vergunningen. Een goede uitgangspositie bepaalt immers de kans op succes.

Realiseer turn-key

Als alle keuzes eenmaal definitief zijn, dan luidt het advies om voor een turn-key bouwer te kiezen en om gezamenlijk het ontwikkelplan op te zetten. Het is zaak om daarbij rekening te houden met de fasering en met mogelijk toekomstige uitbreidingen. Ook is het belangrijk om teeltkundige kennis vanaf het begin te betrekken bij het ontwerpproces en bij de keuzes voor de technische uitvoering van kas en bedrijfsruimte. Een eigen projectmanager en technische man 'on site' tijdens de bouw zorgen er voor dat alles verloopt zoals gepland.

In veel eerdere projecten is het een grote valkuil gebleken dat er werd verondersteld dat de realisatie van het geplande project vanaf de start automatisch en probleemloos zou verlopen. Zorg daarom samen met de turn-key bouwer ook voor een lokale onderhoudsploeg bij de oplevering. Het volgen van deze best practices verhoogt de kans op succes van Nederlandse projecten.

Partners in dit HortiSeminar: Greenport Holland International, Van der Hoeven Horticultural Projects, Rijk Zwaan